

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 212/2012-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. J., P., podnikajúceho ako P., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co/35/2011 z 20. decembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2012 doručená sťažnosť P. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“)

a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co/35/2011 z 20. decembra 2011, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 C 95/2005 z 10. januára 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že sa „Žalobou doručenou súdu dňa 14. 06. 2005... domáhal pôvodne proti žalovanému v 1. rade m. a žalovanému v 2. rade T. a. s., náhrady škody vo výške 244.326,- Sk s úrokom z omeškania. V žalobe uviedol, že je vlastníkom nehnuteľnosti a to parcely č. ... zastavaná plocha o výmere ... m² a na nej stojacej stavby, účelovej verejnej komunikácie, ulica... Z dôvodu používania tejto jeho nehnuteľnosti inými osobami, denne vstupuje na jeho nehnuteľnosť cca 3 200 vozidiel, preto sa rozhodol používanie svojho majetku spoplatňovať. Z toho dôvodu dňa 19. 12. 2004 do stredu pozemku položil prenosnú bunku, na ktorej boli umiestnené dve závary, ktoré boli napojené na prenosnú elektrocentrálu. Dňa 21. 12. 2004 ráno začal so spoplatňovaním používania svojich nehnuteľností. Dňa 21. 12. 2004, asi o 15.00 hod., pracovníci T. pod vedením ich riaditeľa p. B., za asistencie príslušníkov Mestskej polície, odtiahli z jeho nehnuteľnosti prenosnú bunku, naložili ju na auto a odviezli do areálu T. a. s. Žalobcovi ako vlastníkovi uvedených nehnuteľností nebolo doručené žiadne rozhodnutie týkajúce sa odstránenia prenosnej bunky, alebo rozhodnutie o porušení zákona. Odstránením prenosnej bunky so závorami m. žalobcovi bráni v podnikaní, v slobodnom nakladaní s jeho majetkom, čím porušuje jeho základné ústavné právo. Nespoplatňovaním používania svojho majetku mu m. denne spôsobuje škodu vo výške 40.721,- Sk, za šesť dní mu teda spôsobilo škodu vo výške 244.326,-Sk.

Žalovaní so žalobou nesúhlasili. Žalovaný v 1. rade poukázal na to, že na tunajšom súde sa ohľadom určenia vlastníckeho práva k ceste postavenej na parcele č. ... vedie konanie pod sp. zn. 7 C 725/04. Žalovaný v 2. rade namietal nedostatok svojej pasívnej legitímácie, uviedol, že konal len na základe poverenia m..

Súd prvého stupňa vo veci rozhodol čiastočným rozsudkom dňa 17. 10. 2006 tak, že žalobu proti žalovanému v 2. rade zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie. Rozsudok v tejto časti nadobudol právoplatnosť dňa 27. 05. 2008. V časti nároku žalobcu proti žalovanému v 1. rade (m.), bolo konanie prerušené do skončenia konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7 C 725/04.

Súd prvého stupňa rozsudkom sp. zn. 13 C 95/2005 z 10. 01. 2011 žalobu zamietol...

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ v zákonom stanovenej lehote odvolanie... Podľa sťažovateľa na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k nesprávnym skutkovým zisteniam a z toho dôvodu aj samotné rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, sťažnosťou napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 13 C 95/2005 z 10. 01. 2011...“.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti cituje z odôvodnenia oboch rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, poukazuje na ustanovenia zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“) a súvisiacu vyhlášku Federálneho ministerstva dopravy č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon), ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a tvrdí, že v danom prípade „sa nejedná o miestnu komunikáciu, pretože jej zaradeniu do siete miestnych komunikácií by muselo predchádzať správne konanie a musel by byť vysporiadaný vzťah s vlastníkom pozemku – sťažovateľom“ a „v občianskom súdnom konaní sa nedajú prejednávať a rozhodovať veci, upravené zákonom o pozemných komunikáciách, ktoré majú byť prejednané v konaní prevedenom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní“.

V súvislosti s touto vecou sťažovateľ poukazuje aj na judikatúru v Českej republike (rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky z 3. mája 2000 sp. zn. 22 Cdo 178/1999, sp. zn. 22 Cdo 341/2004 z 10. júna 2004 a Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 427/2000 z 8. novembra 2000).

Ďalej v sťažnosti uvádza: „Ako vyplýva z vyjadrenia Štátneho archívu a aj samotného m., po roku 1986. (ani pred rokom 1986), nebolo vedené žiadne správne

konanie, ktorým by M. v P. alebo m. rozhodli o zaradení účelovej komunikácie ... do siete miestnych komunikácií...

S ohľadom na právne predpisy, o ktoré sa rozhodnutie o zaradení do siete miestnych komunikácií opiera, je zrejmé, že tieto procesné postupy zaraďovania účelových komunikácií do siete miestnych komunikácií boli stanovené v roku 1961, prijatím Cestného zákona a doplnené Vyhláškou č. 35/1984 Zb. a od tejto doby zostávajú bez podstatných zmien v platnosti až do súčasnosti.“

Vo veci výkladu ustanovení cestného zákona a súvisiacich zákonov sťažovateľ poukazuje aj na judikatúru slovenských súdov (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 40/2006 z 11. apríla 2006 a uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 47/2010 z 10. mája 2010) a na skutočnosť, že okresný súd „si v súdnom konaní sp. zn. 7 C 725/2004 vyžiadal vyjadrenie od Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky na preukázanie, či komunikácia ... je zaradená do cestnej siete...“, ktoré uviedlo, že „nevedie žiadny záznam o tom, že ulica... bola predmetom konania o usporiadaní cestnej siete. Z tohto dôvodu predpokladá, že predmetná komunikácia bola povoľovaná ako účelová komunikácia, príp. miestna komunikácia III. triedy, avšak nie ako súčasť cesty... m., resp. jeho vecne príslušné organizačné útvary nedisponujú rozhodnutím vydaným v správnom konaní o zaradení parcely KN-C č. 3309/1 do siete miestnych komunikácií v zmysle § 23 zákona č. 135/1961 Zb.“.

Sťažovateľ poukazuje aj na to, že „žalovaný sa v čase odstraňovania prenosnej bunky nepovažoval za vlastníka stavby pozemnej komunikácie na pozemku sťažovateľa, pretože túto stavbu - pozemnú komunikáciu chcel od sťažovateľa odkúpiť, čo vyplýva z uznesenia ... MsZ v P. konaného dňa...“.

Sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu, že „žalovaný neporušil žiadnu povinnosť vyplývajúcu mu z právneho predpisu“ alebo že «žalovaný mal oprávnenie odstrániť akékoľvek zariadenie inštalované na uvedenej komunikácii žalobcom. Neobstojí tvrdenie všeobecného súdu, že v danom prípade sa jedná o miestnu komunikáciu, pretože rozsudok OS v Prešove sp. zn. 7 C 725/2004 z 13. 12. 2007 v uvedenej právnej veci je v časti určenia, že žalobca je vlastníkom „miestnej“ komunikácie nezákonný, pretože sa

jedná o ničotný správny akt, tzv. pakt, a to z dôvodu absencie právomoci orgánu, ktorý o tom rozhodol a to Okresného súdu Prešov, keďže ako sme už vyššie uviedli, o zaradení pozemnej komunikácie do kategórie uvedenej v § 3 CstZ rozhoduje príslušný cestný správny orgán...» a ďalej vo svojej sťažnosti uviedol: „V demokratickom právnom štáte je predsa neakceptovateľné, aby bol žalobca povinný znášať všeobecné užívanie jeho pozemku ako miestnej komunikácie, pokiaľ nebolo vydané žiadne rozhodnutie príslušného cestného správneho orgánu v zmysle § 23 CstZ o zaradení stavby komunikácie spolu s pozemkom do siete miestnych komunikácií.

Vo všetkých, vyššie uvedených súvislostiach, je nepochybné, že žalobca nemohol realizovať svoje vlastnícke právo a disponovať so svojim majetkom z dôvodu nezákonného postupu žalovaného...

Primátor m. nie je oprávnený vykonávať správu pozemných komunikácií a vydávať výzvy na odstránenie pevných prekážok, ako tomu bolo dňa 21. 12. 2004.

Primátor m. nie je oprávnený vydávať rozhodnutia - predbežné opatrenia, ako tomu bolo dňa 21. 12. 2004. Najvyšší súd SR v konaní sp. zn. 2 Sžo 60/2007, rozsudkom zo 16. 04. 2008 zmenil napadnutý rozsudok KS v Prešove zo 06. 02. 2007 sp. zn. 3 Sp 33/2006 tak, že rozhodnutie m. zo 04. 08. 2005 číslo ... v spojení s rozhodnutím primátora m. z 21. 12. 2004 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie...

Pokiaľ teda primátor m. konal ako cestný správny orgán a dal odstrániť z pozemnej komunikácie prenosnú bunku s príslušenstvom, postupoval bez právneho podkladu, mimo vymedzený okruh právomoci - tzn. v rozpore so zákonom...

Sme toho názoru, že je dostatočne dôkazne preukázané, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu právnej povinnosti, pri existencii príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a škodou, v rozsahu uplatneného nároku žalobcu voči žalovanému...

Všeobecný súd sa nijako nevysporiadal s návrhom sťažovateľa, aby mu priznal náhradu - bezdôvodne obohatenie za užívanie pozemku v jeho vlastníctve stavbou komunikácie, vo vlastníctve žalovaného, resp. neodôvodnil jeho irelevantnosť...

Keďže v konaní 7 C 725/2004 bolo preukázané, že na pozemku sťažovateľa sa nachádza komunikácia vo vlastníctve žalovaného, ktorou žalovaný užíva pozemok sťažovateľa bez právneho dôvodu, je iste nesporné, že žalovaný je povinný vydať sťažovateľovi takéto obohatenie za užívanie pozemku sťažovateľa v žalovanom období stavbou komunikácie, vo vlastníctve žalovaného...“.

Sťažovateľ ako ďalší príklad, o ktorý opiera svoj právny názor, uvádza rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 8/2009 z 13. novembra 2009 v totožnej právnej veci, „a to užívania cudzej veci bez právneho dôvodu (na pozemku žalobcu sa nachádza cestná komunikácia)“, ale aj o právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 15. januára 2004 sp. zn. 32 Odo 823/2003 a tvrdí, že «žalovaný užíval majetok sťažovateľa bez právneho dôvodu a tým z jeho strany došlo k bezdôvodnému obohateniu...

Z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že medzi sťažovateľom a m. existoval pred podaním žaloby a počas súdneho konania existuje výlučne občianskoprávny vzťah, ako majetkový vzťah vyplývajúci zo stavby a užívania pozemku stavbou cesty stojacou na cudzom pozemku, vo vlastníctve sťažovateľa.

V rámci občianskoprávnych vzťahov majú účastníci rovnaké postavenie a nie je možné, aby jeden z účastníkov žiadal o zvýhodnenie svojej pozície z dôvodu verejného záujmu. Takýto postup m. je v rozpore s princípom právnej istoty, nakoľko svojvoľné obmedzenie vlastníckeho práva nemožno nikdy považovať za zákonné (prípád Winterwerp v. Holandsko, séria A, č. 33, rok 1979, odsek 39)...

Sťažovateľ má v zmysle ustanovenia § 126 ods. 1 ObčZ právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje. Spôsob realizácie tejto ochrany je vyjadrený napríklad v § 451 ObčZ. Sťažovateľ tak má v zmysle Slovenského právneho poriadku právo na riadny proces, v ktorom súd poskytne sťažovateľovi ochranu pred neoprávnenými zásahmi do jeho vlastníckych práv. Všeobecný súd však zamietnutím žaloby svojvoľne odoprel sťažovateľovi základné procesné záruky vyplývajúce z Dohovoru a premietnuté v normách slovenského právneho poriadku.

Postupom všeobecného súdu bolo porušené právo sťažovateľa na pokojné užívanie majetku v zmysle prvého - všeobecného pravidla, vyplývajúceho z článku 1 Protokolu č. 1 Dohovoru... tým, že nebola sťažovateľovi poskytnutá ochrana pred porušením princípu právnej istoty zo strany m., ktorý užíval majetok sťažovateľa svojvoľne, bez akéhokoľvek zákonného podkladu.

K zásahu do práva na spravodlivé prejednanie záležitosti sťažovateľa súdom v zmysle článku 6 ods. 1 a článku 13 Dohovoru došlo tým, že všeobecný súd neposkytol v danom spore sťažovateľovi primerané procedurálne záruky, ktorými by mohol dosiahnuť ochranu svojich práv, nakoľko súd zamietol žalobu o náhradu škody, ako aj o vydanie

bezodôvodného obohatenia, pričom nerešpektoval základné zásady ObčZ, v zmysle ktorých má vlastník právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje a na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva...

V rozhodovanej veci sa preto postup všeobecného súdu nedá nazvať ináč ako svojvôľa, založená, okrem nerešpektovania kogentných noriem, aj takou mierou arogancie moci, extrémneho nesúladu právnych záverov s vykonanými skutkovými zisteniami, ktoré znižujú dôveru v súdnictvo...

V tomto konaní všeobecný súd interpretoval a aplikoval právne normy tak, že sú zjavne protirečivé, popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky a sú v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti...

Všeobecný súd nedal ústavne akceptovateľnú odpoveď na otázku, ako vec právne posúdil. Jeho odpoveďou bolo výslovné odmietnutie nároku žalobcu, s odkazom na „miestnu komunikáciu“. Účinky takej interpretácie, ktorá popiera právo vlastníť majetok, ktorý sťažovateľ nadobudol v súlade so zákonom, nie sú zlučiteľné s právom sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru... a s právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR...».

Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo P. J. vlastníť majetok, podľa článku 20 ods. 1 Ústavy... a podľa článku 11 ods. 1 Listiny..., základné právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy... a podľa článku 2 ods. 2. článku 36 ods. 1 Listiny..., práv na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... a právo na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru..., rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 19 Co/35/2011 z 20. 12. 2011, porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 20. 12. 2011, sp. zn. 19 Co/35/2011, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť P. J. trovy konania vo výške 269,58 €...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. I. ÚS 27/04, II. ÚS 389/09 a III. ÚS 13/2010).

1. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa najprv preskúmal opodstatnenosť predloženej sťažnosti, predovšetkým možnosť preukázania príčinnej súvislosti medzi namietaným rozsudkom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co/35/2011 z 20. decembra 2011, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 13 C 95/2009 z 10. januára 2011, a porušením sťažovateľových práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne v čl. 36 ods. 1 listiny) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 248/08). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú

zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06, III. ÚS 230/08).

Článkom 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, predovšetkým práva na prístup k súdu a práva na spravodlivý proces, ktorému ochranu poskytuje aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01), vrátane návrhu o námietke zaujatosti alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím (IV. ÚS 279/05, IV. ÚS 337/04). V prípade sťažovateľa však nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok namietané porušenie označených práv, ale o prípad, keď právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie bolo v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa subjektívnych názorov sťažovateľa. Nespokojnosť sťažovateľa s obsahom (odôvodnením) rozhodnutia krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným.

Ústavný súd zhodne s Európskym súdom pre ľudské práva neskúma, či sú dôvody uvedené v rozhodnutí vecne správne (Van de Hurk v. Holandsko z 19. apríla 1994, séria A, č. 288, § 61, správa Európskej komisie pre ľudské práva vo veci Fouquet v. Francúzsko, Recueil I/1996, s. 29). Je vecou ústavnej zodpovednosti celej sústavy všeobecných súdov, aby chránili zákonnosť spôsobom, ktorý je vecne správny, primerane odôvodnený a nie je arbitrárny. Ústavný súd nie je oprávnený posudzovať zákonnosť rozhodnutia, proti ktorému bola sťažnosť podaná. Jeho úlohou je zistenie, či napadnutým rozhodnutím bolo porušené

základné právo sťažovateľa. Ústavný súd preto nepovažoval za potrebné zaoberať sa zákonnou právnou argumentáciou, ktorou bola odôvodňovaná opodstatnenosť sťažnosti, ale iba jej ústavnoprávnymi aspektmi.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Ústavný súd zistil, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 19 Co/35/2011 z 20. decembra 2011 preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 13 C 95/2005 z 10. januára 2011 v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 212 ods. 1 OSP, podľa ktorého je odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (tieto dôvody sú totožné s dôvodmi uvedenými v sťažnosti podanej ústavnému súdu) a konštatoval, že okresný súd „v predmetnej veci po vykonanom dokazovaní zistil, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti - parcely č. ...-zastavaná plocha o výmere ... m², zapísanej na LV č. ..., kat. úz. N., na ktorej je postavená miestna komunikácia, ktorá bola rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 7 C/725/04 zo dňa 13. 12. 2007 určená do vlastníctva M.

Súd prvého stupňa po zistení, že žalobca nie je vlastníkom komunikácie postavenej na parcele č. ..., a teda nie jeho nehnuteľnosť je používaná inými osobami a motorovými vozidlami, lebo táto nehnuteľnosť je vo vlastníctve M. a citujúc ust. § 420 Občianskeho zákonníka, žalobu zamietol. Konštatoval, že komunikácia patriaca M. je umiestnená na pozemku žalobcu. V konaní žalobca neuplatnil svoje právo vyplývajúce z toho, že cesta

patriaca žalovanému je postavená na jeho pozemku a výška jeho nároku by, vtedy nezávisela od počtu áut, ktoré denne použijú danú komunikáciu. Žaloba bola preto ako nedôvodná zamietnutá. Žalobcovi nebol jeho nárok priznaný na základe iného právneho posúdenia veci, teda ako odplatu za to, že komunikácia žalovaného je umiestnená na jeho pozemku, nakoľko bolo; by potrebné vykonať pre priznanie takéhoto nároku iné dôkazy, najmä znalecký posudok, ktoré neboli navrhnuté...“.

Krajský súd tiež opísal v rozhodnutí odvolacie námietky sťažovateľa a v podstatnom odôvodnil svoje rozhodnutie takto:

„Žalobca žalobu uplatnil ako nárok na náhradu škody, pričom jej jednotlivé predpoklady nepreukázal...“

Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil (§ 420 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka...).

Predpokladom vzniku každej zodpovednosti za spôsobenú škodu je protiprávny úkon, vznik škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. V niektorých prípadoch sa vyžaduje aj zavinenie, v prípade, keď sa vyžaduje aj zavinenie škodcu, ide o subjektívnu zodpovednosť, v prípade, keď sa zavinenie nevyžaduje, ide o objektívnu zodpovednosť.

Všeobecná zodpovednosť za škodu podľa § 420 OZ spočíva v zavinení škodcu, pričom zavinenie škodcu sa podľa zákona predpokladá (presumpcia zavinenia). Zodpovednosť za škodu môže vzniknúť z porušenia zmluvných alebo iných záväzkových povinností, vtedy ide o tzv. zmluvnú alebo záväzkovú zodpovednosť. Môže však vzniknúť aj z porušenia iných zákonom uložených povinností, vtedy ide o tzv. mimozáväzkovú zodpovednosť. Predpokladom vzniku zodpovednosti je, že niekto porušil určitú povinnosť, pričom nezáleží na tom, že ide o povinnosť vyplývajúcu z určitého záväzkoprávneho vzťahu alebo o povinnosť uloženú priamo zákonom a porušením tejto povinnosti spôsobil inej osobe škodu. Spôsobenie škody inej osobe a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vzniknutou škodou sú ďalšími podmienkami, vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu.

Ďalšou podmienkou všeobecnej zodpovednosti za škodu je aj zavinené konanie škodcu, aj keď zavinenie škodcu sa podľa ods. 3 predpokladá.

Súd prvého stupňa sa v prejednávanej veci náležite riadil vyššie uvedeným zákonným ustanovením, správne vo veci zistil skutkový, stav veci, na ktorom sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, a preto vo veci aj správne rozhodol. Aj odvolací súd je toho názoru, že v prejednanom prípade neboli splnené zákonné predpoklady pre priznanie náhrady škody tak, ako to žiadal žalobca. Tvrdenie žalobcu tak, ako to správne konštatuje súd prvého stupňa, že tento je vlastníkom komunikácie postavenej na parcele č. ...-zastavaná plocha o výmere ... m², vedenej na LV č. ... v kat. úz. N. nebolo preukázané, lebo táto komunikácia nie je vo vlastníctve žalobcu. Naopak, stavba -komunikácia, je vo vlastníctve žalovaného. Žalovaný preto mal oprávnenie odstrániť akékoľvek zariadenia inštalované na uvedenej komunikácii žalobcom. Týmto svojim konaním neporušil žiadnu svoju právnu povinnosť. Neboli teda splnené základné predpoklady na priznanie náhrady škody tak, ako táto bola žalobcom uplatnená.

S poukazom na ust. § 159 ods. 2 O. s. p. je rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 7 C/725/2004-349 zo dňa 13. 12. 2007, ktorým súd určil, že M. je vlastníkom miestnej komunikácie stojacej na parcele č. ...-zastavané plochy a nádvoria o výmere ... m², vedenej na LV č. ..., kat. úz. N. a ktorý bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 9 Co/10/20081419 zo dňa 10. júna 2008 vo výroku vo veci samej a vo výroku o náhrade trov konania potvrdený, je záväzný. Súd pri rozhodovaní o náhrade škody v predmetnom konaní musel teda z neho vychádzať.

K odvolacím dôvodom žalobcu odvolací súd ešte dodáva, že komunikácia ako stavba postavená na pozemku parc. č. ..., nachádzajúca sa v kat. úz. N. vlastníckym právom patrí žalovanému a žalobca v predmetnom konaní chcel náhradu škody práve v súvislosti s užívaním tejto komunikácie, ktorá mu nepatrí a preto nemá nárok na náhradu škody v súvislosti s jej užívaním. Žalovaný odstránil zariadenie inštalované žalobcom zo svojej komunikácie. V tejto súvislosti nie je podstatná námietka odvolateľa, že či táto komunikácia je alebo nie je zapísaná v pasporte miestnych komunikácií, lebo pre rozhodnutie vo veci samej je podstatné to, že komunikácia ako stavba patrí žalovanému a nie žalobcovi.

Ani ďalšia námietka odvolateľa týkajúca sa toho, že súd v prejednávanej veci nebol viazaný petitom a bolo jeho povinnosťou rozhodnúť v súlade so spôsobom vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi vyplývajúcim z právneho predpisu neobstojí, nakoľko skutkové

okolnosti, ktorými žalobca odôvodnil žalobu na náhradu škody neodôvodňujú odvolateľom navrhnutý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi konania. Je pravdou to, že súd nie je viazaný právnym posúdením nároku, vzhľadom na zásadu, že súd pozná právo - iura novit curia. Ak však žalobca svoj nárok uplatnil ako náhradu škody, čo odôvodnil skutkovými okolnosťami, súd nemohol a nemal možnosť inak posúdiť nárok žalobcu. Skutkové okolnosti, ktorými bola žaloba odôvodnená takýto postup totiž neumožňovali. Žalobca však si svoje právo na prípadné vyrovnanie vzťahu medzi účastníkmi konania môže uplatniť žalobou, ktorú náležité skutkovo odôvodní tak, aby súd o nej mohol aj s poukazom na ust. § 153 ods. 2 O. s. p. rozhodnúť. Ak odvolateľ v odvolaní tvrdí, že nárok mohol byť posudzovaný aj podľa ust. § 451 OZ, k tomu je treba dodať to, že skutkové okolnosti odôvodňujúce nárok na náhradu škody sú úplne odlišné od skutkových okolností preukazujúcich vznik bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasledujúcich OZ a ak žalobca chcel nárok uplatniť podľa § 451 OZ a svoj nárok odôvodniť skutkovými okolnosťami preukazujúcimi nárok na splnenie zákonných podmienok pre priznanie bezdôvodného obohatenia. Ak tak neurobil, nebolo možné jeho nárok ako bezdôvodné obohatenie posúdiť. Nič však žalobcovi nebráni uplatniť si aj prípadný takýto nárok voči žalovanému alebo aj iný nárok vychádzajúc z príslušných zákonných ustanovení...

Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vo výroku vecne správny, a to tak vo veci samej ako vo výroku o trovách konania, podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.“

Podľa názoru ústavného súdu predmetné (sťažnosťou napadnuté) rozhodnutie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu (Občianskeho zákonníka). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky

svojevôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. I. ÚS 346/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu (resp. spravodlivé súdne konanie) stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Aj pokiaľ ide o námietky sťažovateľa uvedené v sťažnosti, v ktorých poukazuje na judikatúru najvyšších súdov v Českej republike a Slovenskej republike, ústavný súd konštatuje, že sú tiež neopodstatnené, pretože v týchto spomínaných prípadoch išlo o posudzovanie odlišných právnych nárokov, ako tomu bolo v okolnostiach prípadu vo veci sťažovateľa.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 19 Co/35/2011 z 20. decembra 2011 a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne m. m. I. ÚS 159/08).

2. Ten istý právny záver zaujal ústavný súd aj vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorého porušenie namietal z dôvodu tvrdených svojvoľných a arbitrárnych záverov napadnutého rozsudku krajského súdu, pretože podľa jeho názoru nepochybne mal nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, resp. náhradu škody.

K tomu ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy (čl. 11 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny i práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 326/07), čo však nie je prípad sťažovateľa.

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že sťažovateľom označené základné práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 19 Co/35/2011 z 20. decembra 2011 nemohli byť porušené, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 236/2010, I. ÚS 275/2010 a IV. ÚS 190/2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. mája 2012